

Agendapunt

voor de vergadering van het algemeen bestuur RUD Drenthe

4 september 2023

Datum: 19 juli 2023

Opsteller: M. van den Berg

M. Heidekamp-Prins, directeur RUD Drenthe

Openbaar: ja

Advies eigenarenoverleg 14 juni:

Het eigenarenoverleg ziet de noodzaak om rekening te houden met de impact van de Omgevingswet. Er is echter geen sprake van eenstemmigheid over het moment waarop de financiële vertaling in de ontwerpbegroting zou moeten worden opgenomen. Een deel spreekt de voorkeur uit om eerst de impact van de Omgevingswet in beeld te brengen en daarna mee te nemen in een begrotingswijziging 2024, en een deel neemt liever de 7% op in de voorliggende ontwerpbegroting 2024.

Onderwerp

Vaststelling begroting RUD Drenthe 2024

Gevraagd besluit:

1. Kennis te nemen van de door de raden ingediende zienswijzen op de ontwerpbegroting 2024 en het voorstel van het dagelijks bestuur als reactie op de zienswijzen.
2. De zienswijzen te betrekken bij de vaststelling van de begroting 2024.
3. De begroting gewijzigd vast te stellen. De impact voor de wijzigingen van de Omgevingswet niet op te nemen in de begroting 2024 maar (op basis van het onderzoek) nader te verwerken in een begrotingswijziging 2024. Op basis van het plan van aanpak keuzes te maken over het niveau van dienstverlening en risico's zolang de noodzakelijk gebleken middelen niet beschikbaar zijn. Deze bedrijfsvoering risico's Omgevingswet op te nemen in de risicoparagraaf van de begroting 2024 RUD Drenthe.
4. De overige zienswijzen van een reactie te voorzien zonder aanpassing van de ontwerpbegroting.
5. De deelnemers per brief te informeren over het genomen besluit en de wijze waarop de ingebrachte zienswijzen daarbij zijn betrokken.

Inleiding

De ontwerpbegroting 2024 is in april voor zienswijzen toegezonden aan de deelnemers.

In dit agendapunt wordt u verzocht, met in achtneming van de ontvangen zienswijzen, om een besluit te nemen over de begroting 2024.

Motivatie

1.1 Door 10 raden is een zienswijze ingediend op de ontwerpbegroting

De meeste raden hebben besloten om een zienswijze in te dienen. Een samenvatting van de zienswijzen is opgenomen in de bijlage.

1.2 Geen zienswijze door 3 deelnemers

De raden van de gemeente De Wolden en Westerveld en provinciale staten hebben besloten om geen zienswijzen in te dienen.

1.3 Vijf zienswijzen zijn (nagenoeg) enkelvoudig, 5 zienswijzen zijn meervoudig

Van de ingediende zienswijzen zijn 5 zienswijzen enkelvoudig, en gaan over de wijziging van de werkzaamheden als gevolg van de Omgevingswet. 5 zienswijzen zijn meervoudig.

1.4 Rode draad zienswijzen, veelal verhoging i.v.m. Omgevingswet en gesprek inhoud

In de meerderheid van de zienswijzen wordt voorgesteld om de 7% voor de Omgevingswet (al dan niet) op te nemen in de eigen begroting (en na nadere onderbouwing te verwerken in een begrotingswijziging 2024 op basis van het nog op te leveren plan van aanpak). Daarnaast zijn de volgende onderwerpen éénmaal of enkele malen opgenomen in de zienswijzen:

- Goed dat financiële middelen zijn opgenomen i.v.m. onzekerheden Omgevingswet;

- Verzoek om gesprek over de inhoudelijke (beleids-)kaders voor de uitvoering van de werkzaamheden/ 2e fase U&H-strategie en brede herijking Drentse maat;
- Zorgen over de sterke verhoging van de deelnemersbijdrage;
- De lagere productienorm (mede vanwege inwerken personeel) dient niet de standaard te worden;
- Verzoek om een toelichting over de hogere loon- en prijsindexering;
- Zorgen over het ziekteverzuim dat ten koste gaat van de productienorm;
- Verzoek tijdige informatie bij afwijkingen van de begroting/ inzet (en kosten Omgevingswet);
- Belangrijk om uit te gaan van een realistisch verzuimpercentage (niet te optimistisch);
- Niet akkoord met 7% omgevingswet, kosten invoering dient in eerste instantie uit het (op basis van het meerjarige groeimodel verruimde) beschikbare budget 2024 te worden voldaan;
- Werk kostenverhogende ontwikkelingen uit in scenario's met risico's voor de raad;
- Verhoging deelnemersbijdrage alleen acceptabel door wijziging in taakstelling, CAO of inflatie;
- Verzoek om jaarlijks een reservering te doen voor kosten aanbesteding zaakstelsel;
- Verzoek om een evaluatie uit te voeren en een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen.

Naast zorgen en aandachtspunten wordt ook waardering uitgesproken over de voorwaartse stappen die de organisatie heeft gezet afgelopen periode.

2.1 Zienswijzen kunnen aanleiding geven om de begroting gewijzigd vast te stellen

Het doel van het zienswijzerecht is om raden invloed te geven op het besluitvormingsproces rondom de begroting.

3.1 De vele zienswijzen Omgevingswet geven aanleiding om standpunt te herzien

De meeste ingediende zienswijzen gaan over de wijzigingen in het werk door de Omgevingswet. Vanuit 11 deelnemers wordt het signaal afgegeven dat een goede voorbereiding op de Omgevingswet belangrijk is en dat een verhoogde inzet en begroting daarbij aannemelijk is. Alleen de keuze voor het tijdstip waarop de impact financieel in de begroting verwerkt moet worden verschilt. 4 deelnemers hebben namelijk de voorkeur om direct 7% op te nemen in de begroting 2024, 7 deelnemers vragen om eerst onderzoek uit te voeren en de uitkomst hiervan zo nodig op te voeren in een begrotingswijziging. 1 deelnemer geeft aan dat de impact vooralsnog gedekt dient te worden uit de urentoename van het groeimodel gemeenten. En 1 deelnemer geeft aan alleen stijging van kosten te aanvaarden als gevolg van wijziging taken, CAO of inflatie en verzoekt om scenario's met risico's.

3.2 Voorstel om begroting voor onderdeel Omgevingswet gewijzigd vast te stellen

Voor het waarborgen van de dienstverlening, beheersen van risico's en een gezonde werkdruk biedt het opnemen van 7% impact in de ontwerpbegroting de meeste waarborg. Immers op deze wijze kan de organisatie vol inzetten op de werving van medewerkers zodat per 1 januari meer menskracht beschikbaar is om te starten met de gewijzigde werkzaamheden onder de Omgevingswet. Het alternatief is om de impact Omgevingswet eerst in beeld te brengen en daarna in het najaar te verwerken in een begrotingswijziging 2024. Deze variant vraagt om een overbruggingsperiode met extra keuzes over het niveau van dienstverlening, te accepteren risico's en mogelijk stil te leggen werkzaamheden per 1 januari. Het gaat daarbij bijvoorbeeld ook om keuzes of vergunningen/meldingen altijd voorrang hebben boven toezicht/klachten en de mate waarin vooroverleg of deelname aan de omgevingstafel kan plaatsvinden. Deze keuzes worden bij de voorbereiding op het jaarprogramma 2024 in beeld gebracht. Mogelijk biedt het vertragen van het groeimodel gemeenten hier ook enige ruimte. In de voorbereiding wordt toegewerkt naar een scenario die zoveel mogelijk flexibiliteit biedt.

Het dagelijks bestuur adviseert om zwaar te laten wegen dat een groter aantal zienswijzen de voorkeur uitspreekt voor het alternatieve scenario. Uw wordt daarom voorgesteld om de ontwerpbegroting 2024 op dit onderdeel gewijzigd vast te stellen. Voorgesteld wordt om de impact voor de wijzigingen van de Omgevingswet niet op te nemen in de begroting 2024 maar (op basis van het onderzoek) nader te verwerken in een begrotingswijziging 2024. Alle deelnemers worden geadviseerd om hiervoor alvast een reservering in de eigen begroting op te nemen.

Om tijdens de overbruggingsperiode de risico's zoveel als mogelijk te beperken zal - vooruitlopend op definitieve besluitvorming - op cruciale plekken wel alvast geworven worden. Waar mogelijk zal dat gedekt worden uit het nog niet bezette deel van het groeimodel.

3.3 Verwerking keuzes/risico's in jaarprogramma 2024

De komende periode wordt op basis van de besluitvorming uitvoering gegeven aan het plan van aanpak en wordt het jaarprogramma 2024 opgesteld. Hiervoor worden meerdere scenario's voorbereid en draaiknoppen in beeld gebracht. Het gaat daarbij bijvoorbeeld ook om keuzes of vergunningen/meldingen altijd voorrang hebben boven toezicht/klachten en de mate waarin vooroverleg of deelname aan de omgevingstafel kan plaatsvinden. Ook de mate waarin er rekening kan worden gehouden met opschalen (werving) bij toename vraag is hierin belangrijk. Belangrijk aandachtspunt is bestuurlijke instemming met de werving van nieuw personeel in de periode waarin de begrotingswijziging nog niet formeel is vastgesteld.

4.1 Voorstel om overige zienswijzen te beantwoorden zonder wijziging in begroting

De overige in (in een beperkt aantal) zienswijzen opgenomen zorgen en aandachtspunten gaan over betrokkenheid bij (beleids)keuzes, informeren over voortgang/afwijkingen, de productiviteitsnorm en het ziekteverzuim. Hieronder is per onderwerp een reactie geformuleerd:

- *Betrokkenheid bij beleidskeuzes/ 2^e fase U&H strategie/DM en informeren over voortgang en afwijkingen*

Ook tijdens de zomermarkten kwam naar voren dat met belangstelling wordt uitgekeken naar het gesprek over de milieudoelen in Drenthe en het bijbehorende prijs- en kwaliteitsniveau. Dit proces wordt getrokken door de deelnemers en bevindt zich in de startfase. De insteek vanuit uw eigen ambtelijk vertegenwoordigers is dat raden/staten aan de voorzijde hierbij worden betrokken. Het verzoek om kostenverhogende ontwikkelingen voor de raad uit te werken in scenario's en risico's maakt onderdeel uit van dit traject. Het informeren over voortgang, afwijkingen en besteding van middelen vindt plaats via de 4- en 8-maandsrapportage (en jaar-verantwoording). Met uw ambtelijk vertegenwoordigers is intensieve afstemming en wordt regelmatig de stand van zaken gedeeld vanuit de monitoring op de voortgang en realisatiecijfers.

- *Zorgen over de productiviteitsnorm en ziekteverzuim*

Over de wijze waarop de productienorm is opgebouwd en de daling van het ziekteverzuim is hiervoor een uitgebreide uitleg opgenomen. Met het verzoek om realistisch te begroten en programmeren wordt ieder jaar opnieuw bekeken wat een passende productienorm is. Zodra de arbeidsmarkt normaliseert, het aandeel nieuwe medewerkers stabiliseert en de daling van het ziekteverzuim zich voortzet dan leidt dit tot een hogere productiviteitsnorm in 2025. De resultaten van het preventief medisch onderzoek zijn geanalyseerd. De komende maanden worden deze uitgewerkt voor het verder beperken van het beïnvloedbaar verzuim.

- *Stijging loon- en prijsindexering voor 2024 en zorgen over sterke verhoging deelnemersbijdrage*

	<p>De hogere loon- en prijsindexering voor 2024, ten opzichte van de primaire begroting 2023, komt voort uit het Centraal Economisch Plan van het CBS (volgens Drentse afspraken). Vanwege de hogere inflatie heeft het CBS de indexatie naar boven aangepast. De cijfers uit de primaire begroting 2023 dateren uit november 2021.</p> <p>De jaarlijkse verhoging van de deelnemersbijdrage komt voort uit het eerder vastgestelde gemeentelijke groeiemodel. Uit een uitgevoerde benchmark in 2021 bleek namelijk dat vergelijkbare diensten fors meer uren ter beschikking hebben om hetzelfde takenpakket verantwoord uit te voeren. Voor gemeenten is een meerjarig groeiemodel afgesproken waarmee in vier jaar tijd wordt toegegroeid naar het afgesproken niveau.</p> <p style="text-align: center;">– <i>Jaarlijkse reservering voor grote uitgaven, brede evaluatie en gemeenschappelijke adviescommissie</i></p> <p>In één zienswijze wordt verzocht om grote incidentele uitgaven niet ineens op te voeren maar hiervoor een jaarlijkse reservering op te nemen. Voor de toekomst wordt onderzocht dit voor grote uitgaven (deels) kan worden ingevoerd. Het verzoek om een evaluatie lijkt voorbij te gaan aan de brede evaluatie in 2021. Hieruit volgde een uiterst positief beeld over de ontwikkeling van de organisatie. Ook uw raden/staten zijn hierover geïnformeerd en worden betrokken bij de uitwerking van de aanbevelingen (nagenoeg gereed). Overigens vindt op dit moment via het Interbestuurlijk programma Versterking VTH-stelsel een flinke impuls plaats om de Omgevingsdiensten nog verder te professionaliseren, waaronder een uitgebreide visitatie. Ook vindt er sinds 2021 door het ministerie van I&W een 2-jarlijks onderzoek plaats onder alle Omgevingsdiensten om de staat van het VTH-stelsel te toetsen. In 2 zienswijzen wordt aanbevolen een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen. Op basis van de inventarisatie onder de raden wordt een conceptvoorstel tot wijziging voorbereid.</p> <p><i>5.1 De raden/staten worden via een brief geïnformeerd.</i></p> <p>Zoals gebruikelijk zal uw besluit en de wijze waarop daarbij rekening is gehouden met de zienswijzen in de aanbiedingsbrief aan de colleges/raden/staten nader worden toegelicht.</p>
Bijlagen	<ul style="list-style-type: none"> – Begroting 2024 – Samenvatting zienswijzen – Reactiebrief DB op ontvangen zienswijzen – Bundeling zienswijzen – Aanbiedingsbrief raden/staten
Communicatie	<ul style="list-style-type: none"> – Na vaststelling zendt het dagelijks bestuur de begroting aan de deelnemers en aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties – Via de website

Het algemeen bestuur besluit conform advies om:

1. Kennis te nemen van de door de raden ingediende zienswijzen op de ontwerpbegroting 2024 en het voorstel van het dagelijks bestuur als reactie op de zienswijzen.
2. De zienswijzen te betrekken bij de vaststelling van de begroting 2024.
3. De begroting gewijzigd vast te stellen. De impact voor de wijzigingen van de Omgevingswet niet op te nemen in de begroting 2024 maar (op basis van het onderzoek) nader te verwerken in een begrotingswijziging 2024. Op basis van het plan van aanpak keuzes te maken over het niveau van dienstverlening en risico's zolang de noodzakelijk gebleken middelen niet beschikbaar zijn. Deze bedrijfsvoering risico's Omgevingswet op te nemen in de risicoparagraaf van de begroting 2024 RUD Drenthe.
4. De overige zienswijzen van een reactie te voorzien zonder aanpassing van de ontwerpbegroting.
5. De deelnemers per brief te informeren over het genomen besluit en de wijze waarop de ingebrachte zienswijzen daarbij zijn betrokken.

Aldus besloten in de vergadering van het algemeen bestuur van de RUD Drenthe op 4 september 2023.

Voorzitter,

Secretaris,